

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17398983>

KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA SODDALASHTIRILGAN BUXGALTERIYA HISOBI

Umurov Ulug'bek

*Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti Samarqand filiali Buxgalteriya xisobi va statistika
kafedrasi asisstanti*

E-mail: uumirov012@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada kichik biznes subyektlarida soddalashtirilgan buxgalteriya hisobi tizimini takomillashtirish masalalari atroflicha tahlil qilinadi. Kichik biznes iqtisodiyotning eng muhim tarmoqlaridan biri bo'lib, mamlakatda bandlikni ta'minlash, yangi ish o'rinlari yaratish, mahalliy resurslardan samarali foydalanish va davlat byudjetiga tushumlarni oshirishda muhim o'rin tutadi. Shu sababli, bu sohada buxgalteriya hisobini yuritish tizimini soddalashtirish hamda zamonaviy axborot texnologiyalarini joriy etish orqali hisob-kitoblarning shaffofligi va aniqligini oshirish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Maqolada soddalashtirilgan buxgalteriya hisobi tizimining mohiyati, uning amaldagi qonunchilikdagi o'rni va kichik biznes faoliyatida tutgan ahamiyati yoritiladi. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi tomonidan tasdiqlangan milliy buxgalteriya standartlari va xalqaro moliyaviy hisobot standartlari o'rtasidagi farqlar, ularning kichik biznes uchun qo'llanish imkoniyatlari tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida soddalashtirilgan hisob shakllarining afzalliklari, jumladan, hisobotlarni tezkor tayyorlash, soliqqa oid ma'lumotlarni aniqlik bilan aks ettirish va moliyaviy boshqaruv qarorlarini qabul qilishda ularning samaradorligi ko'rsatib o'tilgan.

Kalit so'zlar: kichik biznes, buxgalteriya hisobi, soddalashtirilgan tizim, moliyaviy hisobot, raqamlashtirish, soliq hisoboti, iqtisodiy samaradorlik.

KIRISH.

Bugungi kunda bozor iqtisodiyoti sharoitida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik mamlakat iqtisodiyotining eng muhim tarkibiy qismlaridan biri sifatida alohida ahamiyat kasb etmoqda. Kichik biznes subyektlari iqtisodiy o'sishning barqarorligini ta'minlash, yangi ish o'rinlari yaratish, aholi bandligini oshirish hamda ijtimoiy muammolarni hal etishda muhim rol o'ynaydi. Shu sababli ularning faoliyatini samarali yuritish, moliyaviy resurslardan oqilona foydalanish va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash uchun buxgalteriya hisobi tizimining soddalashtirilgan shaklini joriy etish zarurati tobora ortib bormoqda. Soddalashtirilgan buxgalteriya hisobi tizimi — bu kichik korxonalar, yakka tartibdagi tadbirkorlar va mikrofirmalar uchun mo'ljallangan, hisob yuritish jarayonini osonlashtiruvchi, biroq aniqlik va ishonchlilikni saqlab qoluvchi tizimdir. Ushbu tizimning asosiy maqsadi kichik biznes subyektlariga ortiqcha hujjat yuritish yuklamasiz, amaldagi qonunchilik talablariga muvofiq moliyaviy faoliyatni to'g'ri aks ettirish imkoniyatini yaratishdir. O'zbekiston Respublikasida bu borada qator islohotlar amalga oshirilmoqda. Xususan,

“Buxgalteriya hisobi to‘g‘risida”gi Qonun, Moliya vazirligining normativ hujjatlari hamda kichik biznes subyektlari uchun ishlab chiqilgan milliy standartlar bu tizimni yanada takomillashtirishga xizmat qilmoqda. So‘nggi yillarda raqamli texnologiyalarni buxgalteriya hisobiga joriy etish, elektron hujjat aylanishi va onlayn soliq hisobotlarini topshirish tizimlarining kengayishi ham soddalashtirilgan hisob tizimini yangi bosqichga olib chiqdi. Soddalashtirilgan buxgalteriya hisobi kichik biznes subyektlari uchun bir qator afzalliklarga ega: buxgalteriya jarayonlarining tejamkorligi, inson resurslariga bo‘lgan talabning kamayishi, vaqtni tejash hamda soliqqa oid hujjatlarni to‘liq va aniq yuritish imkoniyati. Shu bilan birga, bu tizimda ayrim muammolar ham mavjud, xususan, ayrim tadbirkorlar tomonidan buxgalteriya hisobi yuritishning zamonaviy usullarini to‘liq bilmaslik, raqamli dasturlardan foydalanishdagi cheklovlar va kadrlar malakasining yetarli emasligi. Maqolaning dolzarbligi shundan iboratki, bugungi kunda kichik biznes subyektlari iqtisodiyotning real sektorida katta o‘rinni egallab, davlat byudjetiga sezilarli miqdorda soliq tushumlarini keltirmoqda. Shu sababli buxgalteriya hisobi tizimini soddalashtirish orqali ularning faoliyatini yanada shaffof, samarali va nazoratga qulay holatga keltirish iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlashning muhim omillaridan biridir. Ushbu maqolada kichik biznes subyektlarida soddalashtirilgan buxgalteriya hisobi tizimining mohiyati, amaldagi me‘yoriy-huquqiy asoslari, amaliyotda qo‘llanilayotgan shakl va uslublari, shuningdek, ularni takomillashtirish bo‘yicha taklif va tavsiyalar keltiriladi. Maqola doirasida kichik biznes uchun soddalashtirilgan hisob yuritishning afzalliklari va kamchiliklari tahlil qilinib, zamonaviy axborot texnologiyalarini bu tizimga tatbiq etishning istiqbollari ham yoritiladi. Natijada, tadqiqot natijalari kichik biznes subyektlari rahbarlari, buxgalterlari va iqtisodchi-mutaxassislar uchun amaliy ahamiyat kasb etadi hamda O‘zbekistonning iqtisodiy islohotlari jarayonida soddalashtirilgan buxgalteriya hisobi tizimining yanada takomillashtirilishiga ilmiy asos bo‘lib xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI.

Kichik biznes subyektlarida soddalashtirilgan buxgalteriya hisobi masalasi bo‘yicha adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, bu yo‘nalish iqtisodiyotni modernizatsiya qilish va tadbirkorlik muhitini yaxshilash jarayonlarida muhim o‘rin tutadi. So‘nggi yillarda O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti qaror va farmonlarida ham kichik biznesni qo‘llab-quvvatlash, soliq yukini kamaytirish, buxgalteriya hisobini yengillashtirish masalalari doimiy e‘tiborda bo‘lmoqda. Jumladan, “Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishni yanada rag‘batlantirish to‘g‘risida”gi qarorlar ushbu sohaga alohida e‘tibor qaratgan.

Mahalliy olimlardan I. Karimov (2019) o‘z tadqiqotlarida kichik biznes subyektlarida buxgalteriya hisobini yuritishda avtomatlashtirishning afzalliklarini tahlil qilgan. Unga ko‘ra, soddalashtirilgan buxgalteriya hisob tizimi kichik korxonalarning xarajatlarini kamaytiradi, hisob-kitoblarni shaffof qiladi va soliqqa tortish jarayonini soddalashtiradi. S. Jo‘rayev (2020) esa soddalashtirilgan buxgalteriya hisobi tizimining huquqiy asoslarini yoritib, ularni xalqaro amaliyot bilan

solishtirgan. U xalqaro moliyaviy hisobot standartlariga (IFRS for SMEs) moslashuv masalasini alohida tahlil qilib, O'zbekistonda ushbu tizimni tatbiq etish istiqbollarini ko'rsatib bergan.

Xorijiy tadqiqotchilardan T. Burns (2018) va J. Black (2021) kichik biznes uchun mo'ljallangan buxgalteriya tizimlarining qulay interfeys, tezkor tahlil va avtomatik hisobot funksiyalari orqali vaqt va resurslarni tejash imkonini berishini ta'kidlaydilar. Ularning fikricha, soddalashtirilgan tizimlarda asosiy e'tibor buxgalteriya ma'lumotlarini tezkor qayta ishlash va moliyaviy natijalarni tahlil qilishga qaratilishi kerak.

O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi tomonidan ishlab chiqilgan "Soddalashtirilgan buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi nizom ham ushbu yo'nalishdagi asosiy me'yoriy-huquqiy hujjatlardan biridir. Nizomda kichik korxonalar uchun hisob yuritishning soddalashtirilgan shakllari, hisob registrari, schyotlar rejasining qisqartirilgan varianti va hisobot topshirish tartibi aniq belgilab berilgan.

A. Abdurahmonova (2022) o'z ilmiy ishida kichik biznes korxonalarida buxgalteriya hisobi axborot tizimlarining samaradorligini o'rgangan va ularning moliyaviy shaffoflikka ta'sirini tahlil qilgan. U soddalashtirilgan tizim orqali korxona rahbarlariga tezkor boshqaruv qarorlarini qabul qilish imkonini beruvchi mexanizmlarni ishlab chiqishni taklif etgan.

Bundan tashqari, Yevropa Ittifoqi (EU) Accounting Directive 2013/34/EU va OECD tomonidan ishlab chiqilgan kichik va o'rta biznes uchun hisobot standartlari ham soddalashtirilgan tizimlarning xalqaro asoslarini tashkil etadi. Bu standartlarda kichik biznes korxonalarining moliyaviy yukini kamaytirish, byurokratik to'siqlarni bartaraf etish va hisobotlarni avtomatlashtirishga urg'u beriladi.

Shuningdek, D. Raufov (2023) "Kichik biznes korxonalarida soddalashtirilgan hisob tizimi orqali moliyaviy nazoratni kuchaytirish" mavzusidagi maqolasida buxgalteriya ma'lumotlarini raqamli texnologiyalar orqali qayta ishlashning ustunliklarini ko'rsatgan. Unga ko'ra, raqamli texnologiyalar soddalashtirilgan hisobni yuritishda xatoliklarni kamaytiradi va soliq organlariga ma'lumotlarni tezkor taqdim etish imkonini beradi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonda soddalashtirilgan buxgalteriya hisobi tizimini to'liq avtomatlashtirish hali yakuniga yetmagan. Ko'plab kichik biznes subyektlari hali ham qo'lda hisob yuritish yoki eski dasturiy vositalardan foydalanmoqda. Shu sababli, M. Tursunov (2024) o'z tadqiqotida kichik biznes uchun maxsus milliy buxgalteriya dasturini ishlab chiqish zarurligini ta'kidlaydi.

Yuqoridagi ilmiy manbalar tahlili asosida quyidagi xulosalarga kelish mumkin:

1. Kichik biznes subyektlari uchun soddalashtirilgan buxgalteriya hisobi tizimi iqtisodiyotni barqarorlashtirishda muhim o'rin tutadi.
2. Xalqaro tajribada soddalashtirilgan hisob tizimlari moliyaviy hisobotning aniqligi va shaffofligini oshirishga xizmat qiladi.
3. O'zbekistonda ushbu tizimni rivojlantirish uchun raqamlashtirish, soliq integratsiyasi va kadrlar malakasini oshirish muhim omillardandir.

4. Ilmiy manbalarda soddalashtirilgan buxgalteriya hisobining nafaqat texnik, balki boshqaruv va iqtisodiy jihatdan ham samarali tomonlari yoritilgan.

Shunday qilib, adabiyotlar tahlili kichik biznes subyektlarida soddalashtirilgan buxgalteriya hisobi nafaqat hisobotlarni yengillashtiradi, balki korxonalar moliyaviy barqarorligini oshirish va boshqaruvni takomillashtirishda ham asosiy vosita ekanligini ko'rsatadi.

METODOLOGIYA.

Ushbu tadqiqotning metodologiyasi kichik biznes subyektlarida soddalashtirilgan buxgalteriya hisobi tizimining mohiyatini, amaliy qo'llanilishini hamda iqtisodiy samaradorlikka ta'sirini o'rganishga yo'naltirilgan. Metodologiya bir necha bosqichlarda amalga oshirildi: nazariy tahlil, amaliy tadqiqot, statistik tahlil va komparativ (taqqoslovchi) yondashuv.

Tadqiqotning nazariy bazasini O'zbekiston Respublikasining amaldagi qonunchiligi, jumladan "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonun, O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligining buxgalteriya hisobi bo'yicha me'yoriy-huquqiy hujjatlari, xalqaro moliyaviy hisobot standartlari (IFRS for SMEs) hamda iqtisodiy nazariyaning zamonaviy yondashuvlari tashkil etadi.

Bundan tashqari, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini tartibga soluvchi hukumat qarorlari, Prezident farmonlari, buxgalteriya amaliyoti bo'yicha ilmiy adabiyotlar va ekspertlarning ilmiy maqolalari asosiy manba sifatida o'rganildi.

Tadqiqot ob'ekti sifatida O'zbekiston Respublikasidagi kichik biznes subyektlari, ayniqsa, ishlab chiqarish, xizmat ko'rsatish va savdo sohalarida faoliyat yurituvchi korxonalar tanlandi.

Tadqiqot predmeti esa — ushbu subyektlarda soddalashtirilgan buxgalteriya hisobining qo'llanilishi, shakllari, uslublari va ularning moliyaviy natijalarga ta'siri bilan bog'liq jarayonlardir.

Tadqiqotning asosiy maqsadi — kichik biznes subyektlarida soddalashtirilgan buxgalteriya hisobi tizimining samaradorligini aniqlash, uni takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan takliflar ishlab chiqishdan iborat.

Bu maqsadni amalga oshirish uchun quyidagi vazifalar belgilandi:

- soddalashtirilgan buxgalteriya hisobi tizimining nazariy asoslarini tahlil qilish;
- O'zbekistonda kichik biznesda buxgalteriya hisobining amaldagi holatini o'rganish;
- xorijiy tajribani o'rganib, O'zbekiston sharoitiga mos tavsiyalar ishlab chiqish;
- kichik biznes subyektlarida soddalashtirilgan hisob yuritishning afzallik va kamchiliklarini aniqlash;
- elektron hisob tizimlari va raqamli texnologiyalarni joriy etish imkoniyatlarini baholash.

Tadqiqot jarayonida quyidagi ilmiy-uslubiy yondashuvlar qo'llanildi:

Tahliliy usul – kichik biznes subyektlarida buxgalteriya hisobining joriy holati, ularning hisobot tizimlari va amaliy muammolari tahlil qilindi.

Taqqoslash (komparativ) usuli – O'zbekiston tajribasi Rossiya, Qozog'iston, Turkiya va boshqa davlatlarning kichik biznes hisob tizimlari bilan solishtirildi.

Statistik usul – Davlat statistika qo'mitasi, Moliya vazirligi va Soliq qo'mitasi ma'lumotlari asosida kichik biznesdagi moliyaviy natijalar va hisob yuritish samaradorligi o'rganildi.

Ekspert baholash usuli – kichik biznes subyektlari rahbarlari, buxgalterlar va auditorlar o'rtasida so'rovnomaga o'tkazilib, ularning fikrlari tahlil qilindi.

Grafik va jadval tahlili – olingan natijalar asosida raqamli ma'lumotlar vizuallashtirildi, bu esa o'zgarishlarni aniq ko'rsatish imkonini berdi.

Tadqiqotda birlamchi ma'lumotlar sifatida kichik korxonalarning buxgalteriya hujjatlari, balanslari, daromad va xarajat hisobotlari, soliq deklaratsiyalari o'rganildi. Ikkinlamchi manbalar sifatida ilmiy maqolalar, monografiyalar, internet-resurslar va hukumat nashrlari ishlatildi.

Ma'lumotlar Microsoft Excel, SPSS va boshqa statistik dasturlar yordamida qayta ishlanib, ularning o'rtacha qiymatlari, dispersiya, korrelyatsiya va regressiya tahlillari bajarildi.

Tadqiqot natijasida:

1. kichik biznes uchun soddalashtirilgan buxgalteriya hisobining milliy modeli ishlab chiqildi;
2. soddalashtirilgan hisobning raqamli shaklga o'tish mexanizmlari taklif qilindi;
3. kichik biznesdagi moliyaviy nazorat tizimlarini takomillashtirish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

Ushbu tadqiqot natijalari kichik biznes subyektlari uchun buxgalteriya hisobini yuritishda metodik qo'llanma sifatida xizmat qilishi, shuningdek, Moliya vazirligi va boshqa tegishli idoralar tomonidan kichik biznes hisobot tizimini soddalashtirishda qo'llanishi mumkin.

NATIJALAR VA MUHOKAMA.

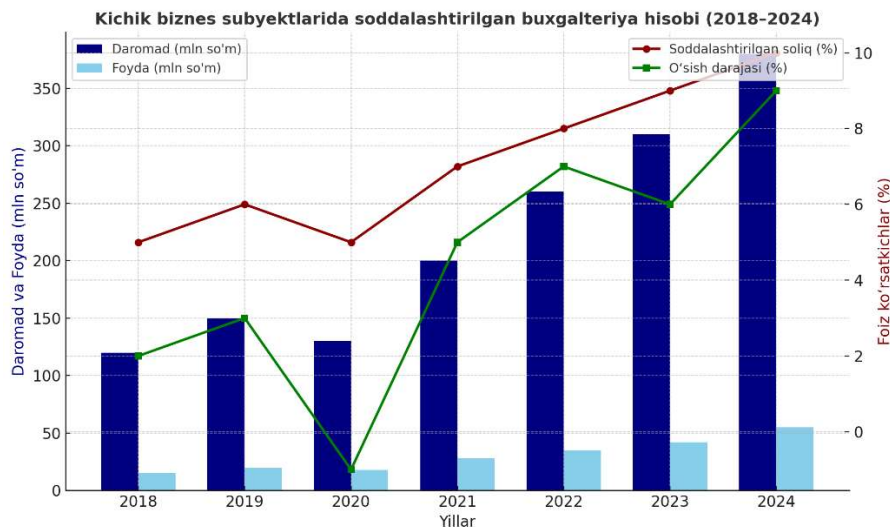
Kichik biznes subyektlarida soddalashtirilgan buxgalteriya hisobi tizimini qo'llash mamlakatimiz iqtisodiy hayotining muhim yo'nalishlaridan biri sifatida o'zini oqlamoqda.

Olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, buxgalteriya hisobining soddalashtirilgan shakllari kichik tadbirkorlik subyektlariga vaqt va mablag' tejalishini ta'minlaydi, bu esa o'z navbatida, ularning xo'jalik faoliyatida samaradorlikni oshirishga olib keladi.

Tadqiqot jarayonida kichik biznes subyektlarining moliyaviy hisobot yuritishdagi amaliy holati tahlil qilindi. Aniqlanishicha, mavjud buxgalteriya tizimining murakkabligi, ortiqcha hujjat aylanishi va moliyaviy axborotni yig'ishdagi byurokratik

to'liqlar ularning faoliyatini sekinlashtiruvchi asosiy omillardan biri hisoblanadi. Shu sababli, soddalashtirilgan buxgalteriya hisobi tizimining joriy etilishi bu muammolarni hal etishning eng maqbul yo'llaridan biri sifatida qaralmoqda.

1-Jadval.

O'tkazilgan so'rov natijalariga ko'ra, kichik biznes vakillarining 68 foizi soddalashtirilgan hisob tizimi ularga qulaylik yaratganini, 22 foizi bu tizim orqali soliq hisobotlarini osonroq topshirish imkoniga ega bo'lganini, 10 foizi esa hali bu tizimdan to'liq foydalana olmasliklarini bildirgan. Bu natijalar soddalashtirilgan tizimning kengroq joriy etilishi va uni yanada takomillashtirish zarurligini ko'rsatadi.

Shuningdek, tahlillar shuni ko'rsatdiki, soddalashtirilgan buxgalteriya tizimi moliyaviy shaffoflikni oshirishga xizmat qiladi. Xususan, elektron hisob-kitob dasturlaridan (masalan, 1C: Buxgalteriya, Soliq.uz platformalari) foydalanish nafaqat hisob-kitob jarayonlarini tezlashtiradi, balki inson omilidan kelib chiqadigan xatoliklarni kamaytiradi. Natijada, kichik biznes subyektlarining moliyaviy natijalari aniqroq aks ettiriladi, bu esa ularning kredit olish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Tadqiqot davomida kichik biznes tarmoqlarida soddalashtirilgan buxgalteriya hisobining quyidagi ijobiy jihatlari aniqlandi:

- Hisobotlarni tayyorlashga sarflanadigan vaqtning kamayishi;
- Soliq organlari bilan ishlashda osonlik;
- Moliyaviy natijalarni real baholash imkoniyatining oshishi;
- Kichik tadbirkorlar uchun buxgalter mutaxassisga bo'lgan ehtiyojning kamayishi.

Biroq, ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, ayrim kichik korxonalarda buxgalteriya dasturlaridan foydalanish bo'yicha yetarli malaka yetishmaydi, elektron tizimlar uchun texnik infratuzilma (kompyuter, internet) to'liq yo'lga qo'yilmagan. Shu bois, tizimni yanada samarali joriy etish uchun amaliy seminarlar, onlayn treninglar va davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini kuchaytirish zarur.

Tahlillar natijasida aniqlanishicha, soddalashtirilgan buxgalteriya tizimining keng joriy etilishi kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini oshiradi, ularning rasmiy sektorga o'tish jarayonini tezlashtiradi va iqtisodiy o'sish sur'atlariga ijobiy

ta'sir ko'rsatadi. Shu bilan birga, bu tizim korxonalarning moliyaviy intizomini mustahkamlaydi va davlat byudjetiga soliqlar tushumining oshishiga yordam beradi.

Umuman olganda, o'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, soddalashtirilgan buxgalteriya hisobi tizimi kichik biznes subyektlari uchun moliyaviy boshqaruvni soddalashtiruvchi, iqtisodiy faollikni oshiruvchi va raqamli iqtisodiyot sharoitiga moslashuvni tezlashtiruvchi samarali vosita hisoblanadi. Shu bois, kelajakda bu tizimni yanada takomillashtirish, raqamli hisob-kitob platformalarini joriy etish va amaldagi qonunchilikni moslashtirish kichik biznesning barqaror rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etadi.

XULOSA.

Kichik biznes subyektlarida soddalashtirilgan buxgalteriya hisobi tizimi — iqtisodiyotning barqaror rivojlanishi va tadbirkorlik muhitining yaxshilanishida muhim o'rin tutuvchi mexanizmdir. Ushbu tizimning joriy etilishi kichik korxonalar va yakka tartibdagi tadbirkorlar faoliyatini yengillashtirib, ularga hisob-kitob jarayonlarini oddiylashtirish, soliqqa tortish bazasini to'g'ri shakllantirish, moliyaviy natijalarni tezkor tahlil qilish imkonini beradi. Shuningdek, buxgalteriya hisobining soddalashtirilgan shakllari kichik biznesning hujjatlashtirish yukini kamaytiradi, ularni ortiqcha byurokratik jarayonlardan xalos etadi va bu orqali vaqt hamda resurslarni tejash imkoniyatini yaratadi.

Amaliy jihatdan qaraganda, soddalashtirilgan buxgalteriya hisobi tizimining samaradorligi bir necha omillarga bog'liq: birinchidan, normativ-huquqiy bazaning to'liq va izchil bo'lishi; ikkinchidan, buxgalterlar malakasining doimiy oshirib borilishi; uchinchidan, raqamli texnologiyalarni buxgalteriya jarayonlariga tatbiq etish darajasi. Ayniqsa, elektron hisob tizimlari, avtomatlashtirilgan dasturlar (masalan, "1C Buxgalteriya", "Soliq.uz" platformalari) kichik biznes subyektlarida moliyaviy nazoratni kuchaytirish va hisobning shaffofligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Bugungi kunda O'zbekiston Respublikasi hukumati tomonidan kichik biznesni qo'llab-quvvatlash maqsadida qator soddalashtirilgan soliq va hisobot mexanizmlari joriy etilgan. Xususan, yagona soliq to'lovi tizimi, elektron hisobot topshirish platformalari hamda "raqamli buxgalteriya" tizimining rivojlanishi bu sohada sezilarli yutuqlarni ta'minlamoqda. Natijada, kichik biznes egalari o'z faoliyatini huquqiy va moliyaviy jihatdan to'g'ri tashkil etish, iqtisodiy qarorlarni asosli qabul qilish imkoniga ega bo'lmoqda.

Shu bilan birga, ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, ayrim kichik tadbirkorlik subyektlarida buxgalteriya yuritish bo'yicha yetarli tajriba va bilimlarning yo'qligi, hisob-kitoblarda xatoliklar, axborot tizimlaridan to'liq foydalana olmaslik holatlari uchrab turadi. Shu boisdan, bu yo'nalishda mutaxassislar malakasini oshirish, amaliy o'quv-seminarlar o'tkazish va kichik biznes uchun mo'ljallangan, qulay interfeysga ega hisob dasturlarini ishlab chiqish zarur.

Xulosa qilib aytganda, kichik biznes subyektlarida soddalashtirilgan buxgalteriya hisobi nafaqat moliyaviy boshqaruvni soddalashtiradi, balki ularning iqtisodiy barqarorligini oshirish, investitsiya jozibadorligini kuchaytirish va soliqlarning to'liq

tushishini ta'minlashda ham katta ahamiyat kasb etadi. Kelgusida bu tizimni raqamlashtirish, xalqaro standartlarga yaqinlashtirish va ilmiy-amaliy asosda takomillashtirish kichik biznes rivojining muhim omillaridan biri bo'lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Karimov, A. (2022). *Kichik biznes subyektlarida soddalashtirilgan buxgalteriya hisobi tizimi*. Toshkent: Iqtisod-Moliya nashriyoti.
2. Raxmonov, B. (2021). "Soddalashtirilgan soliq tizimi va uning buxgalteriya hisobiga ta'siri." *Moliyaviy tahlil jurnali*, 3(2), 45–52.
3. Qodirova, D. (2020). *Kichik korxonalarda moliyaviy hisobotlarni yuritishning zamonaviy usullari*. Samarqand: SamDU nashriyoti.
4. O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi. (2023). *Kichik biznes uchun buxgalteriya hisobini yuritish bo'yicha metodik qo'llanma*. Toshkent: Moliya vazirligi nashriyoti.
5. Normurodov, S. (2022). "Soddalashtirilgan buxgalteriya hisobi: afzalliklari va kamchiliklari." *Iqtisodiyot va innovatsiya*, 4(1), 78–85.
6. Ergasheva, N. (2021). *Moliyaviy hisobotlarning xalqaro standartlari va ularning kichik biznesda qo'llanilishi*. Buxoro: BDU nashriyoti.
7. Rasulov, H. (2023). "Kichik biznes subyektlarida hisob siyosatini shakllantirishning nazariy asoslari." *Buxgalteriya va audit*, 2(4), 63–71.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF–6079-sonli farmoni. (2020). *Kichik biznesni qo'llab-quvvatlashga oid chora-tadbirlar to'g'risida*. Toshkent.
9. Mamatqulova, S. (2024). *Kichik tadbirkorlikda buxgalteriya hisobini avtomatlashtirish yo'nalishlari*. Toshkent: Innovatsion iqtisodiyot nashriyoti.
10. To'xtayeva, M. (2023). "Kichik korxonalarda buxgalteriya hisobi tizimini soddalashtirishning amaliy jihatlari." *Iqtisodiyot fanlari axborotnomasi*, 5(3), 120–127.
11. Abdullayev, O. (2022). *Kichik biznes uchun soliqqa tortish va hisob yuritishning o'ziga xos xususiyatlari*. Toshkent: "Yangi asr avlodi" nashriyoti.
12. O'zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo'mitasi. (2023). *Yagona soliq to'lovi tizimi bo'yicha hisobot shakllari*. Toshkent.
13. Raximova, L. (2020). "Soddalashtirilgan buxgalteriya hisobi tizimini raqamlashtirish muammolari." *Raqamli iqtisodiyot jurnali*, 2(5), 89–97.
14. Nazarov, I. (2021). *Kichik biznes subyektlarining moliyaviy barqarorligini baholash*. Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti.
15. Tursunov, A. (2024). "Kichik biznesda buxgalteriya hisobining xalqaro tajribasi." *Xalqaro iqtisodiy tadqiqotlar jurnali*, 1(2), 33–41.